

Existence manifests itself through change. It pulsates in endless rhythmic variation: heartbeat, dancing, hammer striking an anvil, marching soldiers, ticking clocks and everyday rushing around. In nature, as well, rhythm and cyclical passage are the crucial elements. Night replaces day, dawn blooms into a bright sun, which in turn fades into sunset. The moon waxes and wanes and waxes again to full moon. Gusts of wind bring clouds and snow and rain but we are certain to have scorching heat one day and long for refreshing rain.

The Earth, our vast and only home, is full of rhythms that organise and sometimes interfere with people's lives. The place where Latvians are destined to live has been called God's land, our Green Land and Land of Laima. Everything seems to be well proportioned here: there are times of bitter cold and times of blazing heat, there are pouring rains and serene mists that veil our fields and woods, cities and lakes, villages and farms. To use a fashionable expression, we live in the comfort zone.

We are a part of constant alternation of the four seasons, with the everyday course of events illuminated by a change of darkness and light during solstices and the festivals of Jāņi, Martinmas, Christmas, Shrovetide and Easter. The basic processes of nature are a subject of scientific research, while our consciousness has in store more ancient cultural layers that reflect the four primal forces of nature – fire, water, earth and air –, four cardinal points, four lunar phases and four dimensions.

The change of seasons is reflected in our ethnography and folklore; in ancient times, it determined people's lives and work to an even greater degree than today. The old Latvian names for the twelve months of the year are but one example: there is Winter Month, followed by Candle Month, Snow Crust or Dove Month, Tree Sap Month, Leaf or Sowing Month, Blossom Month, Hay or Linden Month, Rye or Reaping Month, Forest Month, Dead Souls' or Autumn Month, Frost Month and Wolves Month. Latvian writer Edvarts Virza (1883–1940) in his romantic work "Straumēni" (1933) provided a vivid description how the four seasons are intertwined with the rustic life of the Latvian farmer.

The romanticism and poetry seen in the seasons have been an inspiration for peoples, cultures and civilizations. Venetian Antonio Vivaldi's (1678–1741) baroque violin concerto "Four Seasons" remains popular centuries after it was composed. An allegory to spring is Sandro Boticelli's (1445–1510) painting "Primavera". Latvians recognise their spring in paintings by Vilhelms Purvītis (1872–1945). The genius of impressionism, Claude Monet (1840–1926), reveals the pulsating joy of high summer. A melancholic nostalgia flows from the works by Isaac Levitan (1860–1900) depicting autumn.

The seasons have also been a source of concern and problems for people. How to keep warm in winter? Is there a danger of flooding this spring? Will the crops survive the sweltering sun of the summer? Is there a possibility of major storms in the fall? The symphony of seasons is at the same time a magnificent ode to joy and an inexhaustible source of inspiration. Now we are reminded of these also by this Latvian euro collector coin.

LATVIJAS BANKA
EIROSISTĒMA

Informācija pa tālruni 67022434. Information by phone +371 67022434.
info@bank.lv www.bank.lv

GADSKĀRTU MONĒTA

COIN OF THE SEASONS

Esība piepildās mainībā. Tā pulsē ritmos bezgalīgā daudzveidībā – sirdspukstos, dejās, kalēja sitienos, kareivju soļos, pulksteņu tikšķos un ikdienas skrējienā. Arī dabas norišu ritējumā visur ir ritms un cikliska aprīte. Dienu nomaina nakts, ausmu vainago saule zenītā, tās spožums pāriet rieta atvadās. Pilnā Mēness apaļo vaigu smaids te dilst, te aug. Vēja brāzmas atnes mākoņus, sniegu un lietu, bet droši zinām – atkal atnāks karstas dienas un daba ilgosies pēc veldzes.

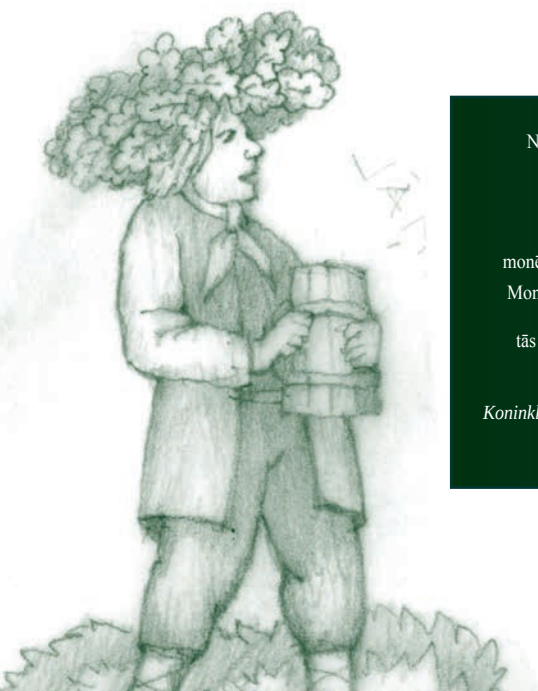
Zeme, mūsu lielais un vienīgais mājoklis, piepildīta ar ritmiem, kas viedi kārtu un reizēm arī skarbi jauc visu ļaužu dzīves gaitas. Vietu, ko latviešiem lēmis liktenis, mīļi dēvējam par Dievzemīti, Zaļo zemi un Laimas zemi. Te visā tika mērenība – savu reizi sala kniebiens, savu reizi – svelme, tad arī ūdens šaltis un veldzējošs miers, kas tik mīlīgi klāj Latvijas laukus, mežus, ezerus, pilsētas, ciemus un sētas. Moderni būtu teikt – esam komforta zonā.

Latviešu literatūras meistars Edvarts Virza (1883–1940) romantiskajā darbā "Straumēni" (1933) parādījis, kā četri gadalaiki savijas ar latviešu zemnieka lauku darbiem piesātināto dzīvi. Latvijas dabas izjūta caur gadalaiku miju veido arī Dzintenes un Tēvzemes mīlestības pamatus.

Gadskārtu romantika, poēzija un burvība iedvesmojusi pasaules tautas, kultūras un civilizācijas. Cauri gadsimtiem joprojām satraucoši skan venēcieša Antonio Vivaldi (1678–1741) baroka vijolkoncerts "Četri gadalaiki". Kā pavasara alegorija staro Sandro Botičelli (1445–1510) gleznojums "Primavera". Latvijā īpašs ir Vilhelma Purviša (1872–1945) gleznu pavasaris. Impresionisma ģēnijs Klods Monē (1840–1926) atklāj vasaras krāsu dzīvības piesātināto prieku. Skumja nostalģija plūst no Īzaka Levitāna (1860–1900) rudens tēlojumiem.

Gadalaiki cilvēkiem gādā arī problēmas un rūpes. Kā ziemā sasildīsimies? Vai pavasarī nedraudēs plūdi? Vai vasaras svelme nenīdēs ražu? Vai rudens lieti un vētras nenesīs postu? Gadalaiku simfonija vienlaikus ir arī varena prieka oda un nebeidzams radošas iedvesmas avots. Tagad tos atcerēties rosina arī Latvijas eiro kolekcijas monēta.

Nominālvērtība – 5 eiro,
svars – 22.00 g,
diametrs – 35.00 mm,
metāls – 925° sudrabs,
kvalitāte: *proof*,
monētas josta – ar uzrakstu.
Monētas dizainu izstrādājis
Arvīds Priedīte,
tās ģipša modeli veidojusi
Ligita Franckeviča.
Monēta kalta
Koninklijke Nederlandse Munt
(Nīderlande).

Face value: 5 euro;
weight: 22.00 g;
diameter: 35.00 mm;
metal: silver of .925 fineness;
quality: *proof*;
edge: lettered.

The coin has been designed
by Arvīds Priedīte,
modelled by
Ligita Franckeviča
and struck by
Koninklijke Nederlandse Munt
(the Netherlands).

Te raksturīga pastāvīga četru gadalaiku maiņa, kad ikdienu rotā saulgrieži ar gaismas un tumsas miju un gadskārtas iezīmējoši svētki – Jāņi, Mārtiņi, Ziemassvētki, Meteņi un Lieldienas. Dabas pamatprocesus pēta zinātnieki, bet tautas apziņā uzkrājušies daudz senāki četru gadalaiku kulturoloģiskie slāņi, kam piepulcējas četri pasaules pirmelementi – uguns, ūdens, zeme un gaiss –, četras debespuses, četras Mēness cikla fāzes un četras dimensijas.

Ar gadalaiku miju saistītas etnogrāfijas un folkloras tradīcijas. Gadalaiku valsim allaž pakārtoti teju visu cilvēku dzīves un darba ritmi. Tie labi iezīmēti senajos latviešu mēnešu apzīmējumos: ziemas, sveču, sērsnu jeb baložu, sulu, lapu jeb sējas, ziedu, siena jeb liepu, rudzu jeb plaujas, silu, veļu jeb rudens, sala jeb salnas un vilku mēnesis.

